

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput II. Urbanus VIII. Decano, Cantori & Capicerio (a) Lexov.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

ibi: *Et dos ab eo profecta sit, ff. solut. matrim. quia quamvis hæc verba Triboniano adscribit Goveanus lib. 1. variar. cap. 44. laudatus à Cujacio ad Ulpianum in d. tit. 6. & in d. l. unic. §. accedit; tamen ea defendit Petrus Barb. in eo textu, n. 13. Hothomanus lib. 9. obs. cap. 2. Faber lib. 3. conject. cap. 5. & prosequuntur ipsius textus explicationem Meril. lib. 3. obs. cap. 11. Arias de Mesa lib. 2. variar. cap. 11. & ipsa actio patri acquiritur, adeo ut ab ipso dos adventitia exigatur. Ulpian. d. tit. 6. §. 6. ibi: *Nec interest, an adventitia sit dos, an profectitia.* Unde in dubium vocatur idem Ulpianus in l. 2. §. 1. ff. solut. matrim. ibi: *Quod si in parris potestate est, & dos ab eo profecta sit, ipsius & filia dos est.* Ergo si ab eo profecta non sit, ac sit adventitia, ipsius & filia non erit. Sed omissio Goveano supra, dicendum est, hoc argumentum à contrario sensu non esse admittendum, quia ibi Ulpiani mens fuit casum dare, ubi absq; dubitatione dos communis esset, ut de jure exactio- nis ageret: exemplum posuit in profectitia, ut certius, ad evitandam exceptionem, quæ in adventitia ab extraneo data frequenter opponebatur, Ulp. in l. 6. §. 5. si is qui dedit, ut sibi redderetur, stipulatus fuit, quo casu patri non acquirebatur: juxta juræ principia accipiendus est præfens textus eo casu, quo dos in solidum restituenda est uxori.*

13.
De retentionibus dotis.

Nec obstat ultimum augmentum ipsius dubitandi rationis; nam certum est, retentionem dotis, seu ejus partis, ex variis causis divortio facto marito competere, videlicet propter mores, propter res donatas, propter res amotas, propter liberos, & propter impensas. Ulpianus in fragm. tit. 6. Paulus lib. 2. sent. tit. 1. quas sigillatim proposuit, & exposuit Illustris D. Franc. Ramos in peculiari schediasm. ad l. unic. §. taceat, C. de rei uxorie. Et quatenus ob impensas necessarias dos ipso jure minuat in æstimatione, non verò in corporibus, pro expositione textus in l. si is qui 56. §. quod dicitur, ff. de jure dotium, l. quod dicitur, ff. de impensis, latè exponunt Valeron animadvers. juris c. 10. cum sequent. Gibalinus de usuris lib. 4. cap. 5. art. 17. consuet. 2. Unde præfens textus, dum docet integram dotem restituendam esse, accipiendus est, cum non est locus retentioni, ob aliquam ex causis supra relatis.

15.
Exponuntur cap. decrevit, de hæreticis in 6.

Sed supra traditæ assertioni obstat textus in cap. decrevit, de hæreticis, lib. 6. ubi Innocentius IV. decrevit, ne propter hæresim mariti dos uxoris fisco applicetur, nisi tempore contracti matrimonii mulier scienter cum hæretico illud celebrasset. Quem textum ita expendo. Cum tempo-

te, quo contrahitur matrimonium alter ex conjugibus hæreticus est, matrimonium non subsistat, can. 72. 6. Synodi, ibi: *Non licet virum orthodoxum cum muliere hæretica, nec orthodoxam cum viro hæretico copulari; sed si quid hujusmodi ab ullo ex illis factum apparuerit, irritas nuptias existimari.* Ergo divortio facto propter nullitatem matrimonii, dos restitui debebat uxori, juxta præsentem textum. Deinde si ex postfacto maritus in hæresim lapsus sit, dissolvitur matrimonium quoad thorum, sine culpa uxoris, cap. final. de convers. conjug. cap. quanto, ubi probavi, de divortio: ergo semper uxori dos erat restituenda. Pro cujus textus expositione dicendum est, verum esse, ob delictum mariti dotem uxoris non confiscari, l. si marito, ff. solut. matrim. l. quisquis, §. uxores, C. ad l. Jul. majest. l. si quis pro hac, C. de bonis proscript. Guazinus de confisc. conclus. 13. limit. 35. Masinus eod. tract. q. 31. per totam, illustravi in cap. ex parte, de consuet. Unde soluto matrimonio propter hæresim mariti, dos fisco non applicatur, sed mulieri conservatur. Si autem mulier orthodoxa scienter cum hæretico matrimonium contraxerit, & postea maritus accusatus, codemnatuseque fuerit, dos etiam lucro fisco cedit, propter delictum ab uxore perpetratum nuptias celebrando cum viro hæretico: an verò matrimonium illud subsistat, exposui in cau. 15. Concilii Illiber.

Ex supra traditis lucem accipit textus in leg. 13. uxores 6. ff. de divortio, ubi Julianus supponit, captivitate dissolvi matrimonium, ita ut si intra quinquennium maritus non redierit, liceat uxori ad secundas nuptias transire, & ait: *Ita tamen ut bona gratiâ dissolutum videatur pristinum conjugium, & unusquisque suum jus habeat immutatum.* Ideo enim in eo textu dos integrè restituitur uxori, & donatio propter nuptias marito conservatur, quia cum bonâ gratiâ divortium factum esset, id est ex licita causa, sine culpa alterius conjugis, ideo utriusque bona, ac jura illibata servantur unicuique, ex præfenti textu, & l. final. C. de donat. ante nupt. Captivitate autem apud Romanos divortium fieri bonâ gratiâ probavi in cap. in præsentia, de spons. Ex eodem principio lucem accipit textus in l. Deo nobis, C. de Episcop. & Cleric. ubi constituitur, quod si per ingressum religionis dissolvatur matrimonium, dos uxori restituatur. Ratio est, quia cum per ingressum religionis divortium contingat bonâ gratiâ, ut probat Cujac. in novel. 22. Justin. & per consequens ex licita causa, sine culpa conjugis, ideò ex supra traditis dos restituenda est uxori.

C A P U T II.

Urbanus VIII. Decano, Cantori & Capicerio (a) Lexov.

Significavit nobis Ph. mulier, quod Gui. Gaeton, quem loco viri tenebat, divortio sinter eos solenniter celebrato, dotem suam illicitè (b) detinet, & reddere contradicit: possessiones etiam, quæ ipsi, dum simul viverent, cujuscumque contractus titulo communiter obvenierunt, eas solus, muliere prorsus exclusâ, sibi nititur vindicare. Ideo d. r. p. A. f. m. quat. si verum est, quod proponitur, & non est aliud, quod obsistat, prædictum Gui. ad restitutionem dotis, & ad divisionem eorum, quæ olim communiter habuerunt, ecclesiasticâ districtione compellas.

NOTÆ.

NOTÆ.

(a) **L**exov.] Ita etiam legitur in hoc tit. in l. collect. Lexoviensis est in Gallia Celtica, suffraganea Archiepiscopi Rothomagensis : ejus meminerunt Ptolemeus lib. 2. cap. 8. Aimonius lib. 3. de gestis Franc. cap. 53. Ecclesia Cathedralis patronum agnoscit Sanctum Petrum, cujus mentio extat in cap. ad reprimentandam 8. de officio ordin. c. 4. de Eccles. edific. Alia de ipsa Ecclesia adducunt fratres Sarmatani tom. 2. Gallia Christ. fol. 646. Chopinus lib. 1. supra polit. tit. final. num. 22. Rescribit in præfenti Urbanus III. Decano & Cantori ipsius Ecclesiæ, de quorum dignitate nonnulla adduxi in cap. 2. de rescript. Rescribit etiam Capicerio, id est Thesaurarius ipsius Ecclesiæ; nam Capicerius, seu Capiciarius dicitur ille, qui custodit vasa sacra Ecclesiæ, ut ex Fulberto Carnotensi & Codino probat Cironius ad tit. de officio Sacristæ.

(b) **Detiner.**] Juxta tradita superiori commentario, ubi priorem hujus textus partem exposui.

COMMENTARIUM.

2. **T**extus hic duas continet partes, in priori agit de dote restituenda soluto matrimonio, divortio solenniter facto : in posteriori de bonis constante matrimonio acquisitis dividendis, quæ forenses vocant conjugalem acquisitionem, & vulgò dicimus, *bienes gananciales*. Et quia de prima egimus superiori commentario, secundam tantum in præfenti examinabimus. Sit assertio: *Soluto matrimonio, acquisita eo constante equaliter dividenda sunt inter virum, & uxorem.* Quæ conclusio supponitur in cap. ex tenore 10. de consuet. cap. constitutus, de integ. restit. cap. proterea 2. de spons. & statuitur variis legibus diversarum gentium. Saxonum tit. 8. ibi: *De eo, quod vir & mulier simul conquiverunt, mulier mediam portionem accipiat.* Ripuariorum tit. 39. ibi: *Si virum supervixerit, 50. solidos in dotem recipiat, & tertiam partem de omni re, quam simul collaboraverint, sibi studeat vindicare.* Et lib. 4. capitul. c. 9. ibi: *Volemus, ut uxores defunctorum post obitum maritorum tertiam partem collaborationis, quam simul in beneficio collaboraverunt, accipiant.* Burgund. tit. 43. Bajubar. tit. 14. cap. 6. l. 1. tit. 3. fori judic. Latin. l. 10. tit. 4. lib. 3. fori Castell. l. 1. tit. 4. lib. 5. Ordin. l. 14. 15. & 16. & 60. Tauri, l. 2. 6. & 7. tit. 9. lib. 5. recopit. Facit Gregorius Turon. in append. cap. 15. ibi: *Simile quid moribus nostris observatur per eam societatem bonorum, quæ inter conjuges intercedit.* Illustrant ultra congestos à Barbola in præfenti, Cujac. & Canisius hic, Morquecho de divis. bonor. cap. 11. cum sequent. Velasco de privileg. pauper. l. p. a. 19. Olvaldus lib. 3. Donel. cap. 16. Inter. Alvar. Valascus consult. 103. per totam, & lib. 1. partit. cap. 5. Sessæ tom. 1. decis. 37. Phebo tom. 1. decis. 170. & tom. 2. decis. 115. Arniscus de jure connub. cap. 6. sect. 6. Christineus tom. 1. decis. 216. Solorzanus de jure Ind. tom. 2. lib. 2. cap. 15. num. 39. Matienzo & Azevedo in dd. legibus Recopil. R. Suarez tract. de las ganancias, Gibalinus de usuris lib. 4. cap. 5. arr. 18. N. Henellius in tract. de commun. bon. inter conjug. D. Joannes de Larrea decis. 62. Granat. & allegat. 49. P. Greg. lib. 3. partit. tit. 17. cap. 6. Bignonius in

novis ad Marculf. lib. 2. cap. 17. P. Barb. in l. i. p. 1. num. 32. & in l. divortio 8. p. 1. num. 28. ff. solut. matrim. Cujac. in præfenti, & lib. 20. 99. Papia. in l. 72. de legatis 2. Rebellus lib. 6. de just. quest. 1. num. 4. Vela lib. 1. dissert. cap. 2. num. 77. Tondutus Sanleg. resol. canonic. cap. 68. Valenzuela tom. 1. consil. 13. Scipio Gentil. de donat. inter. lib. 1. cap. 15. Fragofo de regim. Christ. Reip. p. 3. lib. 2. dispur. 5. §. 4.

Sed hæc assertio difficilis redditur ex sequenti consideratione; nam bona acquisita matrimonio constante, aut acquisita sunt ex rebus dotalibus, ex rebus mariti, vel rebus communibus, aut non apparet ex quibus rebus comparata sint; aut unus ex conjugibus stipulatione, donatione, hæreditate, aut legato ea acquisivit: sed nullo ex his casibus bona acquisita constante matrimonio possunt communicari: igitur bona acquisita constante matrimonio non sunt dividenda. Minor probatur, nam si ex pecunia dotali res comparata est, dotalis efficitur, & uxori acquiritur, l. res qua 54. ff. de jure dotium, l. uxor marito 55. ff. de donat. inter, l. ex pecunia 12. C. de jur. dot. Similiter si ex rebus mariti, illius efficitur; si autem ex rebus communibus, illi acquiritur, cui facta traditio est, l. 1. l. multum interest, C. si quis alteri, vel sibi. Si non appareat, ex cujus bonis res comparata est, præsumitur ex bonis mariti acquisita vitandæ turpis quæstus suspitionis causâ, l. Quintus Marcius 51. ff. hoc ritu. l. 6. l. etiam, Codice eod. Plautus in Casina act. 1.

M. Unde ea tibi? Nam peculii Probam nihil habere addecer

Clam viro: & quæ habet parta, ei, haud commodi est, quin viro aut subtrahat,

Aut stupro invenerit. Hoc viri censeo esse omne quicquid tuum est.

Cujac. in l. 22. C. de legat. 2. Gothofr. in d. l. 6. Hothomanus de ritu nupt. cap. 28. Corraf. lib. 3. Miscel. cap. 5. Alciatus lib. 3. parerg. cap. 23. Si verò ex stipulatione, conjux conjugi non stipulatur, l. scripture, C. de fide instrum. quia alteri per alterum ex stipulatione acquiri non potest, l. stipulatio 38. §. alteri, l. inter 83. ff. de verb. obl. si ex legato, hæreditate, vel donatione res obveniant, quia ob merita propria, & non sine causa veniunt, nec inter socios communicantur, l. 3. §. de illo, l. nec adjecti 9. ff. pro socio. Et in nostro casu expressè probatur ex l. Lucius, §. filiam, ad SC. Trebel. ubi Scævola respondit, maritum ex fideicommissio relicto uxori honorum communionem consequi non posse, nec viva uxore, nec mortua: unde si uxori ulus ædium, vel habitatio relicta sit, stricto jure non potest cum eâ maritum habitare, sed ut possit, benignè receptum est in l. caterum, §. 1. de usu & habitatione: ergo nullo casu bona quæ sita constante matrimonio erunt inter conjuges communicanda, aut dividenda. Accedit, nam æqualitas, ut promiscuè acquisita, tam à viro, quàm ab uxore, communicantur, inducit societatem leoniam, quæ in jure damnatur, l. si non fuerint, ff. pro socio. Licet enim cum mulier confert præter dotem alia bona paraphernalia, vir verò operam sine pecunia, societas rectè contrahatur; si tamen non plus pecuniæ conferat uxor, quam maritus, ut plerumque contingit, societas iniqua erit; opera enim, & laborum industria in mulieribus non reperiuntur, immò sexus honestas non patitur eas alicui negotiationi præ-

3. Traditur ratio dubitandi.

præesse, l. penult. ff. de edendo. Unde non immeritò consuetudinem Galliarum in præsentì textu approbatam, iniquam esse, & societatem leoninam continere, asserit Petrus Costal. ad l. i. ff. hoc tit. & de consuetudine nostræ Hispaniæ idem censuit Osvald. ad Donel. d. cap. 16. littera B. ergo non rectè in præsentì textu jubetur marito dimidiã partem rerum acquisitarum constante matrimonio uxori præstare.

4. *Traditur communis ratio iudicandi.* Quà dubitandi ratione ita fulcitã non obstante, vera est præsens assertio, cujus ratio communiter ab Interpretibus adducitur ex societate, quæ inter virum & uxorem ratione matrimonii datur, non solum quoad cohabitationem, verum & quoad bona constante matrimonio acquisita. Quare eorum vita societas appellatur Genesis cap. 3. *Mulier quam dedisti mihi sociam.* Et cap. cum societas 27. quest. 2. cap. 2. de spons. D. Augustinus de bono conjug. D. Bernardus in Cant. serm. 7. *Sponso & sponsa omnia communia, nihil proprium, nihil à se divisim habentibus, una domus, unus thorus, una caro.* Cicero lib. 1. offic. Prima societas in ipso est conjugio, proxima in liberis, deinde una domus, communia omnia. Martialis lib. 4. epigram. 75.

Ter patrios miscere iuvat cum conjugè census Gaudentem socio, particepsque viro.

Idque patet ex nuptiarum diffinitione tradita à Modestino in l. i. ff. de ritu nupt. & Justin. in §. 1. Instit. de patria potest. quam explicarunt Connanus lib. 8. comment. cap. 4. num. 1. Donel. lib. 13. comment. cap. 18. ubi Osvaldus lit. C. & nos in cap. 1. de spons. unde prudenter monet Plutarchus in præcept. connub. fol. 146. ex conjugio voces meum. & non meum, omnino tolli debere. Et fol. 148. *Oportere contrahentium corpora, opesque, amicos, familiaresque invicem confundi.* Facit textus elegans in l. i. §. si vir aut uxor, ff. ad Syllan. ibi: *Quia mixta familia est, & una domus est.* Quò respexit vetus Romuli lex, relata ab Halicarnasæo lib. 2. fol. 95. in hæc verba: *Mulier mixta, quæ ex sacris legibus cum viro convenit, fortunarum & sacrorum socia illi esto.* Plutarchus in præcept. connub. colum. n. 8. *Etenim Romanus Legislator lege cavuit, ne conjugum alter alteri donaret quicquam, non ut nullius rei participes fierent, sed ut omnia communia judicarent.* Columela lib. 12. *Nihil conspiciatur in domo dividuum, nihil quod aut maritus, aut femina proprium esse diceret; sed ut commune conservabatur ab utroque, ut cum forensibus negotiis maronalis sedulitas industria rationem parem faceret.* Illustrat Balduinus ad leges Romuli, cap. 13. quò etiam respiciunt textus in l. 4. C. de crim. expil. hered. ubi pro domus suscipitur, legendum domo suscipitur, notavit Fornerius lib. 3. rer. quotid. cap. 29. l. 6. ff. de servit. legat. juncto Fabro in jurispr. tit. 9. princip. 3. illat. 5. hinc uxor introducta jam à pronubis in domum mariti, illa proferebat verba: *Ubi tu Cajus, & ego Cajo;* id est, ubi tu dominus & paterfamilias, ibi & ego domina & materfamilias. Plutarchus qq. Roman. quest. 30. & statim ei claves tradebantur, in signum adeptæ possessionis omnium rerum quæ sub illis comprehendebantur. Brissonius de ritu nupt. pag. 528. *Ob quam societatem, & domini communicationem, sicut maritus dicitur dominus, quia dominium habet, l. pronunciatio 195. de v. s. l. ea quæ 57. ff. hoc tit. ubi: Cum petenti mihi abs te, domine charissime; l. uxorem 41. §. testamento, ff. de legat. 3. ibi: Publio Marcio do-*

minulo meo; l. Lucius 88. §. quæ marito, ff. de legat. 2. Ovidius lib. 2. Fast. prope finem, ubi agit de Lucretia cum ancillis ad lanificium sedente.

Lumen ad exiguum famule datæ pensatrabebant, Inter quas tenui sic ait illa foro:

Mittenda est domino (nunc nunc properate puella.)

Apulejus lib. 6. *Milis. Unde haud scio, an isthic meus degat dominus.* Licet in transcurso observare proprietatem nostræ Vulgatæ cap. 18. Genesis, ubi de Sara promissionem prolis ridente: *Postquam consensus, & dominus meus verulus est.* Illustrant Pineda de rebus Salom. 5. cap. 3. §. 9. Robertus lib. 1. rer. judic. cap. 10. Schotus ad Senecam lib. 1. contro. 6. Cujac. in l. in multis, ff. de statu hominum, Marquez in Gubern. Christ. lib. 2. cap. 31. §. 4. Tiraquel. in l. 5. connub. A. Hothom. de nupt. c. 23. Mancinus de triplici juris collat. lib. 1. cap. 9. ita & uxores dicuntur dominæ, l. uxorem 41. ff. de legat. 3. l. Tertia 19. §. qui Marco, ff. de annuis legat. l. final. §. i. ff. de auro & argent. d. l. Lucius, §. quæ marit. novel. quibus modis naturales 74. cap. 4. Ovidius lib. 3. Tristium, eleg. 3.

Nunciet huc aliquis dominam venisse, resurgam. Et paulò inferius.

Nec domina lachrymis in nostrâ cadentibus ora Accedunt animæ tempora parva mea.

Tibullus eleg. 1.

Et dominam tenero continuisse sinu.

Juvenalis satyr. 6.

Ferre potest dominam salvis tot vestibus ullam? Notarunt Liplius ad Tacitum lib. 2. annot. penult. Zerda ad 6. Æneid. Virgil. ad illum versum, *Hi dominam, &c.* Pintro Ramirez in Cantica, lib. 1. cap. 6. num. 480. Novarinus lib. 6. aqua nupt. cap. 51. Faber in jurispr. tit. 9. princip. 2. illat. 23. Merillus lib. 1. observ. c. 36. quamvis aliam hujus nomenclaturæ rationem assignent Pancirol. lib. 1. variar. c. 76. Revard. in l. nuptias, ff. de reg. jur. Fornerius lib. 1. select. c. 11. Hanc ipsam societatem inter conjuges agnoverunt Consulti, Paulus in l. i. ff. rerum amot. qui dum negat, mulierem res amovendo furtum facere, eam reddit rationem, quia societas vitæ quodammodo eam dominam faceret. Triphonius in l. si rerum 52. ff. de re judic. ibi: *Ea quoque actio præcedentis societatis vitæ causam habuisse.* Imperator in l. maritus 21. C. de procurat. Tandem ibi dicitur uxor habere domicilium, ubi maritus habet, l. exigere 65. ff. de judicis, l. filii 22. §. 1. l. ea quæ 32. ff. ad municip. l. ult. C. de incolis, lib. 10. probavi in cap. de uxore, de sepult. quam societatem supponunt Bodinus, & Prætejus lib. 3. jurispr. Cujac. ad tit. C. de nupt. Unde cum inter socios juscumq; contractus lucrum dividatur, l. i. & per totam, ff. pro socio; ita inter virum & uxorem bona constante matrimonio quæ sita dividuntur. Quam rationem præsentis assertionis assignarunt Montalvus in l. i. fori, Boërius in consuet. Bivric, tit. constante matrim. §. 2. in princip. Petrus Gregorius lib. 45. syntagm. cap. 14. num. 28. Spino in specul. glof. 28. num. 25. Burg. de Paz in præmio legis Tauri, num. 12. Segura in l. unum, §. sed si fundum, num. 34. ff. de legat. 2. Tellus Fernandez in l. 16. Tauri, num. 16. Palacios Rubios in repetit. hujus tit. §. 61. per tot, alii relati à Covarr. in cap. quamvis, 2. p. cap. 7. §. 1. num. 5. Brissonius de ritu nupt. pag. 42. Pichardus in l. 3. C. de manum. leg. lib. 11. Gargas de conjugal. acquæst. ex num. 12. Solorzanus de parricid. c. 13.

Sed hæc sententia sustineri minimè potest, & con-

Refellitur
ratio supra
tradita.

convincitur eo; nam multò verius est, jure communi non esse contractam societatem inter conjuges quoad bona; quod probatur ex *l. alimentaria 16. §. final. ff. de aliment. legat. l. cum hic status 32. §. si inter. ff. de donat. inter, l. ex diverso 17. §. 1. ff. solut. matrim. ex quibus constat, societatem bonorum posse pacto inter conjuges celebrari, & in *l. vir uxori 17. ff. ad Vellejan. l. si quis donationis 38. ff. de contr. emptio. utriusque conjugis bona separantur: ergo absque conventionione, ex solo matrimonii contractu non fuit inita prædicta societas quoad bona quæstia dividenda. Secundò, nam si societas fuisset contracta, uxor rerum mariti non quodammodo domina, sed domina absolute diceretur, in *l. 1. ff. rerum amotar. & domina esset servorum viri, l. 1. §. si vir. ff. ad Syllaniam. Unde societatem inter conjuges contractam non censerit nisi quoad lucrum, & quæstum, docent Osvaldus ad *Doncl. lib. 14. comment. cap. 21. littera H. Duarenus de nupt. cap. 1. Petrus Greg. lib. 9. syntagm. cap. 4. Lyclam. lib. 7. membranar. cap. 27. Gentil. lib. 1. de donat. cap. 5. Lambert. de Goris lib. 1. adversar. cap. 1. Nec obstant auctoritates supra expensæ, in quibus conjuges socii appellantur, & societas contracta dicitur; nam loquuntur de societate vitæ, & cohabitationis, ac de societate usus bonorum; non verò domini; & ut ait Duarenus loco citato, salvo honore conjugii nihil indivisum inter conjuges, sed promiscuus rerum omnium usus esse debet licet nulla sit obligatio, quæ alter alteri ad hanc communicationem obstringatur: & propter dictum promiscuum usum, & vitæ societatem socii appellantur, quod novum, aut insolens non est; nam ob leviozem vitæ, aut amicitia communicationem aliqui dicuntur socii, ut qui sunt ex eodem Capitulo, Monasterio, aut Conventu, cap. cum Romana 37. de officio deleg. cap. ex more, de sent. excom. & populi amici Romanorum dicebantur eorum socii, Tacitus lib. 3. Annal. Livius lib. 34. & populi foederati, & sociati dicuntur in *l. non dubio 7. ff. de captivis. Eadem significatione dicitur civitas sociata in *l. postulimum. ff. de captiv. Commilitones socii in *l. de hereditate 19. ff. de castrens. pecul. Unde cum respectu personarum conjuges socii sint, per consequentiam societas lato modo contracta dicitur. Nec obstat dicta lex Romuli, ex qua, & formulis supra relatis, sententiam deduxit Plutarchus. Nam omnia sententia eorum, qui asseruerunt, illam legem non fuisse in usu, & in desuetudinem abiisse, ut explicant Baldinus, & Pratejus ad leges Romuli. Respondendam est, quod lex illa procedebat in illis uxoribus, quæ ductæ erant per confarreationem, quæ dicebantur apud Græcos familia, seu domus domina; apud Romanos verò matronæ, sive domina; ut ex Cedreno signanter notat Cerdada ad Virgil. lib. 6. *Æneid. ad versum 392. & probant Levinius Torrentius ad Suetonium in Claudium cap. 39. Hadrianus Turnebus lib. 11. advers. cap. 9. & lib. 21. cap. 6. Lipsius ad Tacitum lib. 2. annal. annor. 179. Pater Pinto lib. 1. in Cantica, num. 400. Carolus de Neapolis ad festos Orsati lib. 2. pag. 289. & illæ uxores participes fiebant humani, divinique juris cum marito, ut constat ex Halicarnasso lib. 2. cap. 72. ibi: *Mulierem nuptiam, quæ juxta sacras leges convenisset cum viro, participem esse omnium bonorum, & sacrorum. Nominabant autem præci Romani sacras nuptias vocabulo suo Farratia. Et paulò inferius: Hac sanè in-*********

ter virum & uxorem communio primi & sacri quondam habiti civi atq; fortuna, quamvis optime, a communi farre nomen invenit, vinculum efficiens insolubile. Et denique: *Uxor enim pudica, & marito in omnibus obsequens, æquæ ac ille domus eras domina, & in ejus defuncti bona succedebat hæres, sicut filia in parentis: ex asse quidem, si is sine liberis ac intestatus decederet; quod si prolem haberet, ex æquo cum liberis. Uxor ita ducta dicebatur materfamilias, & matrona, apud Gellium lib. 18. noctium, c. 6. quem locum expressius exposuit Macrobius lib. 1. Saturnalium, c. 15. Post à desuetudine ferè abolitâ confarreatione, idem jus, idemque nomen attributum fuit uxoribus per coemptionem solemniter ductis, ut probat latè Gibalinus de usuris lib. 4. cap. 5. art. 8. & ita appellabantur similiter domina; & loco suorum hæredum maritis habebantur, de quibus accipiendi sunt textus in *l. Lucius 14. l. Thais 41. §. Stichus 14. ff. de fideicommiss. l. bert. junctis D. Joanne Suarez ad leg. Aquil. lib. 2. cap. 3. sect. 3. num. 18. D. Ferdinando de Mesa lib. 3. variar. cap. 1. num. 5. Quod si uxor ducta erat tantum usu, nulla inter eam & virum communio bonorum erat, immò maritus tantum dominium bonitarium in dote habebat, ut post Brissonium & Hothomanum probat Gibalinus ubi proxime: nec etiam in matrimoniis per confarreationem, aut coemptionem celebratis perfecta societas dabatur, cum mulier præter dotem alia bona habere posset, & in dote dominium verum retinebat, tantum enim societas inducebatur, ut sibi invicem conjuges succederent, essentque reciprocè sui hæredes.**

Unde retentâ hac sententiâ, videlicet nec jure canonico, nec civili attentò, societatem bonorum dari inter conjuges, sequitur, ut præsentem textum exponamus, ejusque verum sensum assignemus. Glossa & Innocentius in præsentem, Covarr. ubi supra, d. num. 5. Matienzo in d. l. 2. n. 2. Joannes Garcia ubi supra, num. 31. docent, bona acquisita constante matrimonio in præsentem specie dividi inter conjuges; non quia id regulariter procedat, sed quia acquisita fuerant ex pecunia mariti, & uxoris; quo casu jure communi inter eos communio admittitur, *l. 2. G. pro socio. Sed hæc interpretatio apertè repugnat litteræ hujus textus; siquidem in eo non agitur de rebus emptis ex pecunia utriusque conjugis, sed generaliter de quibuscumque rebus ex quolibet contractu quæstis. Quare hæc sententiâ omisâ placet doctrina Abbatis, Butrii, Cardinalis, Præpositi, Vincentii in præsentem, Suarez d. l. 1. fori, in de las ganancias: qui docuerunt textum hunc non procedere juxta juris communis regulas, sed secundum consuetudinem peculiarem provinciarum, ubi casus contigit. Quæ interpretatio apertè probatur ex legibus Francorum, & Saxonum supra relatis, & ex cap. ex parte, de consuet. cap. constitutus, de in integr. ubi refertur, in Gallia bona acquisita constante matrimonio, inter conjuges dividi: quod & refert Cujac. in præsentem, & lib. 20. qq. Papin. in l. idem 72. ff. de legat. 2. Apud Gentes illas, quæ ex Germania in Gallias sedes posuerunt, uxoribus tertia pars concedebatur rerum, quæ mariti stante conjugio adquisierant, legibus Burgund. tit. 42. & tit. 62. Filius unicus defuncto patre tertiam partem facultatis mariti utendam relinquit. Legibus Ripuarior. tit. 39. Si virum super vixerit, *l. sol. in dotem recipiat, & tertiam partem de omni re, quam simul**

6.
Traditur
vera ratio
decidendi.

con-

conlaboraverunt. Unde cum in præsentibus Urbanus III. agat de conjugibus diocesis Lexoviensis, quæ est in Gallia, rectè asserit, juxta consuetudinem illius regionis, bona acquisita constante matrimonio, inter conjuges dividenda esse. Similem etiam consuetudinem apud Frisios, Belgas, & alias nationes inclusivè, ex aliis refert Osvaldus ad Donel. lib. 13. cap. 16. littera B. Henellius d. tractatu de communiore bonorum, Bignonius ad veteres formul. lib. 2. fol. 567. Apud nos etiam similis bonorum communio consuetudine introducta fuit, & ea approbata prædictis legibus fori, & tandem l. i. tit. 9. lib. 5. recopil. Nec talis hæc consuetudo apud tot gentes introducta ratione caret, nam licet mulierum honestas non patitur alicui negotiationi præesse, l. penult. ff. de edendo; unde majores nostri, ut Plutarchus tradit, constituerunt mulieres in nulla alia re viris suis, quam in his quæ ad beneficium pertinent, operari debere; Alciatus lib. 3. presump. cap. 26. licet in negotiatione earum non esse infirmam industriam, referat D. Chrysofotomus in serm. Quod regulares femina viris cohabitent. ibi: An quando exponere quidem oportet, & comparare? si neque his mulier minus valet, quam vir, & testatur utique forum, & omnes quotquot vestimenta emere volunt, à mulieribus plura quam à viris emunt. Tamen quia uxor habens curam, & gubernationem domus, adjuvat valde maritum, & præstat bonorum conservationem, ut docet Tiraq. in l. 10. connub. num. 2. Solis de dote q. 9. num. 3. ideo rectè lucratur dimidiam partem bonorum, quæ constante matrimonio acquiruntur; nam & colonus partiarus, quia sumit sibi curam fructuum, ideo eorum fructuum partem sibi acquirit, l. & hac distinctio 35. §. final. ff. locati. l. si olei, l. licet, l. excepto, C. eod. tit. Connanus lib. 7. comment. cap. 11. & apud Hebræos ex præda in bello capta, æqualis portio dabatur remanentibus ad farcinas, & pugnantibus in acie, ut observat Abulensis in Decret. ap. 20. q. 3. Rectè ergo in præsentibus jubetur bona constante matrimonio acquisita dividi, cum etiam in eis quærendis consideretur mariti industria, in uxore etiam datur solertia in eorum conservatione. Facit Columella lib. 12. de re rustica, ibi: Apud Græcos, & mox apud Romanos usque in patrum nostrorum memoriam serè domesticus labor matronalis fuit, tanquam ad requiem forensium exercitationum, omni curâ deposita patribus-familias, intra domesticos parietes se recipientibus: erat enim summa reverentia cum concordia & diligentia mixta, flagrabat, mulier pulcherrima diligentia emulatione, studens negotia viri curâ sua majora, atque meliora reddere: nihil conspicebatur individuum, nihil quod aut maritus, aut femina proprium esse sui juris diceret; sed in commune conspicebatur ab utroque, ut cum forensibus negotiis matronalis sedulitas servaret industria rationem.

7.
Ampliat
prædicta
doctrina.

Quæ omnia procedunt, & habent locum tam in matrimonio vero, quam putativo, contracto in facie Ecclesiæ ab illis, qui justè ignorarunt inter eos esse ullum impedimentum canonicum dirimens matrimonium. Probatur ex nostro textu, ubi de matrimonio putativo agitur, ut constat ex illis verbis: *Quæ viri loco tenebat, cum verè maritus non esset.* Deinde quia in matrimonio putativo omnes effectus considerantur, & ex eo resultant, sicut ex matrimonio vero, ut bigamia, cap. nuper. de bigam. non ordin. ubi sicut matrimo-

nium verum inducit bigamiam; ita putativum. Secundò ex matrimonio bona fide contracto nascitur impedimentum publicæ honestatis, cap. ad audientiam, de spons. Tertiò, nam per matrimonium putativum proles antea suscepta legitimitur sicut per matrimonium verum, cap. ex renore, qui filii sint legitimi: faciunt etiam textus in l. cum hic status 32. §. omnia, ff. de donat. inter, l. si cum dote 22. §. final. ff. solut. matrim. & in nostro casu probat textus in l. 4. tit. 6. lib. 3. fori, ubi asseritur, quod quando uxor justè ignorantia cohabitabat cum marito sciente impedimentum conjugii, lucra constante matrimonio habita non ad fiscum, sed ad conjugem ignorantem pertinent: quibus & aliis fundamentis moti ita docuerunt Garcia de conjugal. acquasit. n. 159. Gomez in l. 3. Tauri, num. 37. Matienzo in l. 2. gloss. 1. tit. 9. lib. 5. recopil. plures congesti à Barbosa in præsentibus, num. 9. Molina tract. 2. de justit. disput. 433. Rebel. lib. 6. de just. quest. 1. sect. 3. n. 17. Castropalao de justit. disput. 9. punct. 15. §. 1. Gibalinus supra, art. 19. Giurba in consuet. Messan. gloss. 1. num. 17. Solorzano lib. 2. de jure Indiar. cap. 21. num. 62. Arias de Mesa lib. 2. variar. c. 22. num. 5. Olca de ces. jur. tit. 4. q. 8. num. 8.

Deinde ampliat præfens decisio, ut alter ex conjugibus possit renunciare rebus acquisitis constante matrimonio, ut docent Glossa in præsentibus, Rodericus Suarez in l. 1. fori, tit. de las galancias, limit. 1. vers. queritur. Palacios Rubios in præsentibus, rubric. §. 63. num. 1. Gomez in l. 60. Tauri, Matienzo in l. 9. tit. 9. lib. 5. Recopil. Covarr. in 4. 2. p. cap. 7. §. 1. num. 11. Gutierrez practice. lib. 2. quest. 126. à num. 1. Sanchez de matrim. lib. 6. disput. 5. num. 3. Ayora de partit. p. 4. in addit. Hermosilla in l. 5. tit. 5. part. 5. gloss. 2. num. 36. & probatur ex cap. 1. de filiis natis ex matrim. in usibus feudorum, l. profectiva 5. §. si pater ff. de jure dot. l. 60. Tauri, l. 21. styli. l. 9. tit. 9. lib. 5. Recopil. Quod non solum procedit, quando renunciatio fit ab initio, cum agitur de contrahendo matrimonio; sed etiam post jam contractum, & bona acquisita. Ratio est, nam is qui renunciatio, lucrum repudiat, non tamen amittit aliquid ex bonis quæ antea habuerat; is autem in cujus favorem renunciatio fit, nihil acquirit, ex quo fiat locupletior, sed tantum id agit, ne quod ingenti labore paravit, conjugii pro parte acquiratur: & etiam hoc casu intelligendam esse dictam legem 60. Tauri, docuerunt Covarr. Matienzo, & alii proximè laudati. Nec obstat textus in l. 3. §. final. cum l. sequent. ff. hoc tit. ubi docetur, non posse maritum jubere sibi donaturo aliquam rem, ut eam potius uxor donet: igitur multò minus poterit renunciare bona acquisita constante matrimonio, præcipuè cum eorum dominium promedietate conjugibus acquisitum sit, l. 47. tit. 28. p. 3. unde ad hæredes transmittitur, Valenzuela consil. 13. Nam responderet, ideo in d. §. ult. & l. sequent. & l. si quod mihi 56. ff. hoc tit. non valere renunciationem illam, quia res, quæ ad maritum spectaret, statim transfertur quasi ex ejus potestate in dominium uxoris; & ita maritus amittit dominium, pauperiorque efficitur: at in præsentibus casu cum dominium earum rerum, quæ constante matrimonio paratæ sunt, consutum, revocabile, & in habitu potius quam in actu sit, ut probant Gomez & Matienzo ubi supra, Castropalao de justit. disput. 9. punct. 16. Hermosilla supra, num. 48. ideo præ-

dicta

dicta renunciatio sustinetur, ut etiam valet in specie legis sed sicut §. quod legatus 7. ff. hoc tit. quam exponunt Scipio Gentilis lib. 1. de donat. inter, cap. 26. D. Josephus de Retcsod. tract. cap. 4. §. 1.

9. *Ampliatu-
presens as-
serio.* Deinde sciendum est, hanc excommunicatio-
nem bonorum dari etiam alter ex conjugibus
tempore celebrati matrimonii sit pauper; alter
verò sit dives, ut probat Velasco 1. p. de privil.
pamp. q. 19. per totam. Ratio est, quia et si nul-
lam pecuniam unus ex conjugibus ad matrimo-
nium adducat, potest tamen operes & industria
quod ei deest de patrimonio supplere, juxta tex-
tum in l. si societatem, ff. pro socio: quæ sententia
expressè probatur ex l. final. tit. 3. lib. 3. fori, l. 4.
tit. 9. lib. 5. Recopil. Ampliatur etiam hæc assertio,
ut non solum duret hæc bonorum communicatio
constante matrimonio, verum & eo soluto, dum
bona indivisa manent; nam eo casu bona quæ sita
eo tempore, dividuntur inter conjugem supersti-
tem, & defuncti hæredes, ut constat ex l. 9. tit. 4.
lib. 5. ex l. 6. tit. 4. de las labores, lib. 3. fori, probat
Valenzuela consil. 129. num. 11. Cujus doctrinæ
duplex ratio assignari potest. Prima quia conjux
in viduitate persistens, dum ad secundas nuptias
non transit, censetur sub præcedenti matrimo-
nio esse, ut probat textus in l. ult. C. de bonis ma-
tern. quam ad id expendunt Pinellus ibi, num. 4.
Tiraquel. de nobilit. cap. 18. n. 9. Secunda, quia
ex perseverantia utriusque partis præsumitur inter
eos continuata societas, argumento textus in
l. quaritur, §. qui impleto, l. legem, C. eod. tit. l. in
rebus, §. ult. ff. de precario, quibus consonat lex
10. tit. 8. partit. 5. & defendunt Castillo & Gomez
in l. 16. Tauri, Gregorius Lopez in l. 10. tit. 10.
partit. 5. Unde dum bona divisa non sunt, durat
causa ipsius communionis bonorum. Sed ita de-
mum inter conjuges bona acquisita communi-
cantur, si uxor traducta est in domum viri, & simul
cœperunt cohabitare eo tempore, quo bona ac-
quiruntur. Ratio est, quia inter conjuges qui non
cohabitant, societas contracta non creditur, d. l. 2.
recopil. l. 205. styli: docent Gutierrez de jurame-
nto. 1. p. cap. 7. num. 56. Gamina decisi. 357.
Olea ubi supra, num. 5. Larrea allegat. 49. Aven-
danno respons. 20. limit. 6. probat & defendit Bron-
chorst. miscel. cent. 1. assert. 98. Hæc tamen do-
ctrina limitatur, quando sponsus ante traductio-
nem sponsæ in domum negotiatur cum ipsa pe-
cunia dotali; nam hoc casu sponsa habebit medie-
tatem lucrorum, ut docent Covarr. ubi supra,
Joannes Garrias de conjugali acquæstu, n. 33. non
autem desiderari benedictiones nuptiales, docue-
runt Solorzano tom. 2. lib. 2. de jure Indiar. cap.
20. à num. 60. Giurba ad constit. Messan. cap. 11.
glos. 1. per totam. Olea de cess. jur. tit. 4. q. 8. n. 4.
Prosequuntur alias ampliationes, & limitationes
præsentis assertionis Alvarado de conjecturata
mente, lib. 2. c. 1. Salazar de usu & consuet. c. 5.
n. 13. Gironda de privil. credit. num. 884. Valen-
zuela consil. 13. n. 3. & consil. 31. Cancer. 2. p. va-
riar. cap. 5. n. 58. & cap. 7. n. 62. & 3. p. cap. 1.
num. 167. Castillo de usufructu cap. 7. num. 26.
Sixtinus consil. 4. tom. 1. consil. Vulceji.

10. *Dissolvitur
dubitandi
ratio.* Nec obstat dubitandi ratio deducta ex d. l.
Quintus Mutius, ff. hoc tit. nam verum est jure
communi, bona acquisita constante matrimonio
in dubio mariti credi, ob suspensionem supra tra-
ditam, quam juvat Plautus in Casina actus I. ibi:

Unde tibi est?

D. D. Gonzal. in Decretal. Tom. IV.

Nam peculii Probam nihil habere decet
Clam viro.

Notarunt Cujac. in lib. i. feudor. tit. 1. §. similiter,
Ant. Hothomanus de ritu nupt. cap. 28. Gothof.
in dicta l. etiam 6. At verò hæc communio bono-
rum procedit jure speciali, ex legibus diversarum
nationum. Nec obstat, quod expendebamus
ex l. 1. d. l. multum interest, C. si quis alteri
vel sibi. Nam omniâ solutione eorum, qui asse-
ruere, textus illos procedere attento jure civili,
respondendum est, Urbanum III. in præsentia ge-
re de rebus acquisitis industriâ utriusque conju-
gis, attentis legibus Galliarum. Textus verò con-
trarij procedunt jure communi attento, quando
unus ex conjugibus suo nomine rem aliquam
comparavit, & sibi possessio tradita fuit. Quo
casu licet de pecunia alterius pretium solvat, sibi
tantum remacquirat. Ratio est, quia tunc res non
succedit loco pretij, l. si ita, ff. de fidejuss. l. qui
vix, §. final. ff. de furtis, l. Labeo, ff. de v. s. Ti-
raq. de retract. §. 32. glos. 1. num. 30. Pinel. in l.
i. C. de bonis matern. 3. p. n. 28. quo principio ac-
cipiendi sunt textus in l. si pater, C. communia
utriusque jud. l. qui aliena, C. si quis alteri: ubi
res emptâ ex communi pecunia non dividitur,
quia emptio celebrata fuit nomine unius tantum,
& ei possessio tradita; cujus traditionis effectus
est, ut dominium rei transferatur in eum, cui tra-
ditio fit, l. traditionibus, C. de pactis. Hodie ta-
men apud nos ex l. 2. tit. 9. lib. 5. Recopil. etiam si
bona sint comparata nomine unius conjugis,
communicantur, ut resolvunt Marienzo in dicta
l. 2. glos. 2. Palacios Rubios in præfati rubric. §.
62 num. 4. Angulo de meliorand. q. 4. num. 16.
Gutierrez lib. 2. practic. q. 117. num. 3. Nec ob-
stat quod dicebamus ex d. l. res que, l. uxor ma-
rito: nam satis dubium est, an res emptâ ex pe-
cunia dotali, dotalis efficiatur? In qua questione
negativam sententiam tenuerunt Hieron. Gratus
consil. 1049. num. 2. Connanus lib. 4. comment.
cap. 17. num. 10. Socinus consil. 150. num. 3. Ti-
raq. de retract. lib. 1. §. 32. num. 16. glos. unic.
Gomez in l. 50. Tauri, num. 56. Pro qua sen-
tentia faciunt textus in d. l. res que, l. uxor marito,
& l. si cum dotem, §. final. ff. solut. matrim. In quo
Doctorum dissidio in scholis jam diu placuit, ut
regulariter emptum ex pecunia dotali, non effi-
ciatur dotale, d. l. ex pecunia. Ratio est, quia
quando pecunia datur in dotem, vel quid aliud,
quod consistat in pondere, numero, vel mensura,
tacite censetur concessum marito, ut ad libitum
disponat de illis, & soluto matrimonio alias res
ejusdem bonitatis, & qualitatis restituat, l. res in
dotem 43. ff. de jure dotium. In subsidium tamen,
quando maritus pauper est, nec pecuniam dota-
lem uxori valet restituere, tunc emptum ex pe-
cunia dotali efficitur dotale, & tanquam dotale
vindicare poterit per uxorem, juxta textum sic
intelligendum in d. l. si cum dotem, §. final. d. l. res
que, expendendo verbum videtur, de quo ibi,
quod denotat improprietatem, l. naturaliter, Di-
gestis de acquir. possess. l. 1. §. dejecisse, Digestis de
vi & vi armata Quam interpretationem tradunt
Harmenopolus in promptuar. lib. 4. tit. 8. pag.
184. Cujac. lib. 5. observ. capite 9. Baldus in ca-
pite 1. §. & quia vidimus, num. 12. & ibi Alvaro-
tus num. 9. ad finem, de his qui feud. dar. poss. in us.
feud. Salicetus in d. l. ex pecunia, Baptista Costa
de priv. cent. 2. n. 6. Novellus de dot. 2. p. §. hæte-
nus, n. 10. Greg. in lege 49. tit. 5. partit. 5. verbo

Bb

Volun-

Volund. Gutierrez lib. 3. practic. q. 87. num. 4. & 18. et si aliter disfidium hoc conciliare intendat Petrus Barb. in d. l. si cum dotem, §. fin. num. 9. & in 3. p. rubric. ff. solut. matrim. n. 76. A. Faber lib. 5. coniect. cap. 9. Arias de Mesa lib. 2. variar. c. 21. n. 12. & nos alia dedimus in c. 1. de pecul. Cleric.

II.
Dissolvitur
alia pars
difficultatis.

Nec obstat alia difficultatis pars, quam expendebamus de legato, hæreditateve conjugio advenientibus. Pro cuius solutione exponendum operæ pretium duxi, quænam bona constante matrimonio acquisita inter conjuges communicentur, seu dividantur? Et sciendum est, quod quoties rei possessæ à conjugate ante matrimonium postea constante matrimonio aliquid accedit, ita ut melior, pretiosiorque reddatur absque novo facto conjugum, immò potius ex natura & vi rei jam possessæ, id non communicatur; quia quidquid ex causa præterita contingit absque novo facto, ad tempus causæ primæ & præteritæ referri debet, ex l. in ratione, §. Imperator, ff. ad leg. Falcid. l. Pomponius 15. ff. de negot. gestis, l. Julianus, §. non solum, ff. ad Macedon. Covarr. 2. p. cap. 7. §. 1. Unde si proprietati nudæ usufructus accesserit, incrementum videtur, ideoque non communicatur, Gomez lib. 2. var. cap. 15. num. 19. Gutierrez lib. 2. practic. q. 116. Castropalao de justit. disput. 9. punct. 15. §. 2. num. 2. Gibalin. d. c. 5. art. 20. Ratio est, quia usufructus proprietati consolidatur jura ipsius proprietatis obtinet, l. usufructu, ff. de usufructu, l. si proprietati, ff. de jure dotium: & naturæ suæ finitus legis potestate consolidatur, & domino proprietatis quæritur: ergo non communicatur inter virum & uxorem, l. 7. cum sequent. l. verum 63. §. penult. ff. pro socio. Similiter si per alluvionem aliqua prædio accedant, non communicantur, argumento legis 4. ff. de jure dotium; quia sequuntur naturam rei primordialis, l. 1. & 2. C. de alluv. Similiter si prædium jure sanguinis per retractum ab altero conjugate acquisitum sit, aut si venditum ante matrimonium cum pacto redimendi, postea redimatur, aut vili pretio distractum, seu judicis decreto adjudicatum creditori, restitutum pretio à conjugate redemptum fuerit, non prædium ipsum, sed pretium pro eo datum communicatur. Tondutus Sanleg. resolut. civil. q. 69. Rebellus lib. 6. de justit. q. 1. n. 10. Castropalao d. disput. 9. punct. 15. §. 2. n. 1. vel si præscriptio perfecta sit illius rei, quam bona fide alter conjugum possidebat ante matrimonium. Molina de justit. disput. 433. Castropalao supra, n. 7. Item non communicantur bona castrensia, aut quasi, quæ ex solo regio stipendio fuerint comparata, secus verò fructus ex ipsis obvenientes. Burgos de Paz q. 11. num. 37. nec etiam donationes factæ à Principe marito militanti communibus expensis suis, & uxoris, l. 15. & 16. tit. 2. lib. 4. fori judic. l. 1. tit. 3. lib. 1. fori Castel. l. 4. tit. 4. lib. 5. ordin. l. 6. & 7. tit. 17. part. 4. l. 5. tit. 9. lib. 5. recopil. Bartol. in d. l. sociam, §. final. ff. pro socio. Et indistinctæ donationes factæ à principe non communicantur, immò pro peculio speciali mariti habentur, l. 6. tit. 10. lib. 5. recopil. Iyam exponunt post Matienzum, & Azevedam ibi, Menchaca lib. 3. de success. resol. §. 26. num. 29. Didacus Perez in l. 3. tit. 8. lib. 3. ordin. Pincl. in l. 1. C. de bonis matern. 3. p. num. 62. Villadiego in d. l. fori, num. 154. Item commendæ, & officia

regalia, quæ à solo Principe donantur, & ab illo salarium habent, nec venditioni subjiciuntur, non communicantur, nisi quoad fructus. Solorzano ubi supra: secus verò si officium ematur à marito, quod licet non communicetur, tamen æstimatione inter conjuges dividitur, ut de Decurionatu, & officii Tabellionis, & Procuratoris resolvunt Avendanno responso 3. Morquecho, & Matienzo ubi supra. Tandem non communicantur donationes, legata, hæreditates, quæ constante matrimonio obveniant, ex principiis traditis supra pro dubitandi ratione. Phebo tom. 2. decis. 170. per totam. Communicantur autem fructus quorumcumque bonorum, mariti, vel uxoris, l. final. ubi Montalvus, tit. de las ganancias, l. 4. tit. 3. de las labores, lib. 3. fori: probant Rodericus Suarez Barbosa & Morquecho, laudati à Vela dissert. 2. n. 67. ubi docet, uxorem renunciantem lucris acquisitis, renunciasse fructibus rerum communium. Nec interest, quod fructus sint percepti ex bonis castrensibus, seu majoratu, aut commenda.

Sed superiori assertioni obstat textus in cap. ex parte, de consuet. ubi consuetudines præscriptæ apud Rupellanos in provincia Aquitaniæ proponuntur: una ut si maritus vergeret ad inopiam, posset non solum bona propria alienare, verum & etiam uxoris: alia quæ ad præsentem assertionem pertinet, ut si matrimonium fuisset separatum propter adulterium uxoris, uxor nihilominus retineret dimidiam partem bonorum constante matrimonio acquisitorum. Et cum consulereetur Honorius I. an prædictæ consuetudines essent observandæ, respondit Pontifex, eas consuetudines minimè observandas esse. Quem textum, omittis aliis difficultatibus, quas exponemus in cap. final. hoc titulo, ita expendo. Quod consuetudine introductum est, contrario usu tolli facile potest: sed ut bona quæ sita constante matrimonio remaneant penes uxorem, consuetudine introduci non potest, ut in eo textu docetur: igitur quia hæc societas, seu communio bonorum inter conjuges consuetudine introducta non est, aliàs contrariâ consuetudine tolli, aut mutari posset. Accedit, nam in divisione, aut retentione partis horum bonorum totum facit consuetudo. Rodericus Suarez in d. l. 1. lib. 3. fori: unde in civitate Cordubensi, & aliis Hispaniæ, ob consuetudinem in contrarium inductam leges Regiæ de conjugali ac quæstuo loquentes non observantur; quare latè disputant Matienzo in dicta l. 2. recopil. Larrea decis. 62. Granat. Masinus de consuet. quest. 31. an attendatur consuetudo domicilii mariti, an verò uxoris, seu loci ubi contrahitur matrimonium? Cui difficultati respondendum est, ideo in eo textu prædictam consuetudinem non observari, quia consuetudines inducentes peccatum, aut impunitatem delicti promittentes, custodiendæ non sunt, cap. ult. de consuet. unde cum per illam consuetudinem apud Rupellanos introductam mulier ad adulterandum invitaretur, impunitate quodam modo concessâ per retentionem bonorum constante matrimonio acquisitorum, quibus aliàs propter adulterium ipsa privatur, cap. plerumque, ubi dicemus, hoc titulo. ideo talis consuetudo ab Honorio III. improbat, ut in ejus textus commentario latè probavi.

12.
Exponitur
e. ex parte
de consuet.